

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-57>

УДК 657.6

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК НОВОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

INTRODUCTION OF INTEGRATED REPORTING AS A NEW MODEL OF BUSINESS MANAGEMENT

Свічкач Наталія Михайлівнакандидат економічних наук, доцент,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8609-5837>**Кобець Єлизавета Миколаївна**здобувач другого рівня вищої освіти,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6350-7701>**Svichkar Nataliia, Kobets Elizabeth**

Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

У статті розглянуто передумови появи нового виду інформаційного джерела – інтегрованої звітності, її основні характеристики та концепції, цілі та завдання формування, переваги, обмеження. Особливу увагу приділено концепції інтегрованого мислення та його взаємозв'язку з факторами, що надають значний вплив на здатність організації створювати цінність. Зроблена порівняльна характеристика традиційної фінансової та інтегрованої звітності за різними критеріями. Розкрито зміст та елементи інтегрованого звіту згідно з Міжнародним стандартом. Пропонується розглядати нову модель звітності як можливий спосіб отримання більш повної картини про діяльність підприємства, що дозволить йому відобразити ризики і можливості, більш логічно пов'язати соціальні, екологічні фактори і фінансові результати. Запропоновано групу фінансових та нефінансових показників аналізу інтегрованої звітності, що стане інформаційною базою для управління бізнесом.

Ключові слова: інтегрована звітність, інтегроване мислення, Міжнародний стандарт інтегрованої звітності, нефінансові показники, створення вартості, управління бізнесом.

В статье рассмотрены предпосылки появления нового вида информационного источника – интегрированной отчетности, ее основные характеристики и концепции, цели и задачи формирования, преимущества, ограничения. Особое внимание уделено концепции интегрированного мышления и его взаимосвязи с факторами, оказывающими существенное влияние на способность организации создавать ценность. Сделана сравнительная характеристика традиционной финансовой и интегрированной отчетности по разным критериям. Раскрыты содержание и элементы интегрированного отчета в соответствии с Международным стандартом. Предлагается рассматривать новую модель отчетности как возможный способ получения более полной картины о деятельности предприятия, что позволит ему отразить риски и возможности, более логично увязать социальные, экологические факторы и финансовые результаты. Предложена группа финансовых и нефинансовых показателей анализа интегрированной отчетности, которая станет информационной базой для управления бизнесом.

Ключевые слова: интегрированная отчетность, интегрированное мышление, Международный стандарт интегрированной отчетности, нефинансовые показатели, создание стоимости, управление бизнесом.

The article is devoted to a new method of presenting information about the state of the company – integrated reporting. The purpose of this article is to develop theoretical and practical bases related to the implementation and preparation of integrated reporting and the formation of information for such reporting. The complexity of the economic system, which forms market relations, requires the accounting system of special professional thinking on the organization of accounting, which ensures the reliability of financial statements. With the advent of the international standard of integrated reporting, there is a need to introduce integrated thinking, through which it is possible to understand the process of value creation over time. In this regard, the relevance of this article is that the standardization of integrated reporting will give companies and users of such reporting the opportunity to represent the real interaction of the company with the external environment and capital to create value. Methods of scientific knowledge, such as

description, classification, observation and analysis, were used in writing this article. The results of this article are the systematization of information about the essence of integrated reporting and prospects for its development and existing restrictions for use by Ukrainian companies. The main advantage of the new model of integrated reporting is the inclusion of all non-financial, but critical indicators for the functioning of the business. This will improve its quality and reflect the significant impact of environmental, social and supervisory factors: the use of natural resources, the protection of human rights and the impact of business on social phenomena and climate change. This information will be a tremendous basis for business management. This study can be further used as a basis for improving the methodology of integrated reporting. The results presented in the article are intended for a wide range of interested readers and can be used in organizations when deciding on the feasibility of an integrated report.

Keywords: integrated reporting, integrated thinking, International Standard on Integrated Reporting, non-financial indicators, value creation, business management.

Постановка проблеми. Основним механізмом інформування стейкхолдерів про фінансовий стан та фінансові результати діяльності економічних суб'єктів, їх економічний, соціальний та екологічний потенціал, якість організаційного управління, тенденції розвитку в середньо- та довгостроковій перспективі, необхідної для прийняття релевантних економічних рішень є публічна звітність. Ступінь розвиненості публічної звітності економічного суб'єкта дозволяє судити про його прагнення до інформаційної прозорості, такої необхідної для зміцнення довіри інвесторів і суспільства, підвищення конкурентоспроможності, зниження рівня корупції, створення сприятливого інвестиційного клімату, забезпечення сталого розвитку, демонстрації соціальної відповідальності. Користувачам необхідна звітність, що цілісно відображає здатність організації до створення цінності протягом часу через усю сукупність взаємозв'язків між стратегією, організаційним управлінням, операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю організації, що використовуються нею в бізнес-моделі та схильними до її впливу різними видами капіталу (фінансовим, інтелектуальним, людським, природним та соціальним) у взаємодії із зовнішнім середовищем.

Задовольнити інформаційні очікування стейкхолдерів здатна інтегрована звітність.

Практична значимість інтегрованої звітності для економічних суб'єктів у підвищенні їхньої інформаційної прозорості, обґрунтуванні інвестиційної привабливості, дотриманні кращих зразків світової практики в галузі звітності визначають актуальність даного напрямку дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання актуальності впровадження інтегрованої звітності як нової моделі управління бізнесу знайшло відображення в роботах таких українських вчених, як П.І. Атамас [1], К.М. Безверхий [1], Т.В. Давидюк [3], О.А. Зоріна [4], Р.О. Костирко [5], О.В. Крав-

ченко [6], А.С. Крутова [7], Р.В. Кузіна [8], Н.О. Лоханова [9], О.О. Нестеренко [7]. Проблемам формування інтегрованої звітності присвячені роботи зарубіжних вчених: Л. Бернстайна, М. ВанБреда, М. Кутера, В. Палія, Я. Соколова, Е. Хендріксена та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте у зв'язку з новизною цієї моделі звітності існує недостатня теоретична та методологічна розробленість практично з усіх питань, пов'язаних із її формуванням.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є розвиток теорії та методології формування інтегрованої звітності як інноваційної моделі звітності економічних суб'єктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Від організацій все частіше вимагають розкривати в річних звітах більше інформації, що виходить за рамки фінансової звітності, оскільки нефінансова інформація може також бути корисною для прийняття рішень.

Міжнародна рада з інтегрованої звітності (IIRC) створила інноваційну систему, відому як Система інтегрованої звітності. Концепція інтегрованої звітності передбачає фундаментальну зміну способу управління організаціями та складання звітів для заінтересованих сторін.

У рамках Системи інтегрованої звітності інтегроване мислення визначається як «активний розгляд організацією зв'язків між її різними операційними та функціональними одиницями та капіталами, які вона використовує та на які впливає» [10].

У центрі інтегрованої звітності – усвідомлення того, що вартість організації залежить від широкого діапазону факторів. Деякі з цих факторів є фінансовими чи матеріальними за характером, та їх легко враховувати у фінансовій звітності (наприклад, майно чи кошти), що не можна сказати про багато інших факторів, таких як інтелектуальний капітал, конкуренція та енергобезпека. Аналіз того, яким

чином фінансові та нефінансові фактори сприяють створенню вартості організації, називається інтегрованим мисленням.

Традиційно моніторингу та оцінці фінансової вартості підприємств приділялася особлива увага. Директори та акціонери використовують фінансову звітність для оцінки фінансової вартості організації. Наприклад, фінансовий капітал (грошові кошти) можна інвестувати в основні засоби для підвищення ефективності та підсумкових показників рентабельності.

Інтегроване мислення сприяє усвідомленню того, що вся вартість організації створюється з урахуванням інвестицій, зумовлених такими фінансовими чинниками. Вартість організації складається не тільки з прибутку,

на неї також впливає благополуччя співробітників та їх мотивація, інтелектуальна власність та навички персоналу організації, навколишнє середовище та природні ресурси (земля, вода, корисні копалини) у безпосередній близькості від організації, а також репутація організації серед зацікавлених осіб та суспільства в цілому.

Система інтегрованої звітності необхідна і бізнесу та інвесторам. Компаніям потрібна така система звітності, яка сприятиме розумінню та формулюванню їхньої стратегії, а також сприятиме підвищенню ефективності діяльності всередині організацій та залученню фінансового капіталу з метою інвестування. Інвесторам потрібно розуміти, як стратегія створює вартість з часом.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика традиційної фінансової та інтегрованої звітності

Критерій	Фінансова звітність	Інтегрована звітність
Капітал	Містить інформацію лише про фінансовий капітал	Крім даних про фінансовий капітал, міститься інформація про промисловий, людський, соціальний, інтелектуальний, природний капітал
Склад інформації	Опис досягнутих організацією фінансових результатів, інформація про активи, пасиви, грошові потоки	Містить інформацію, що стосується не тільки фінансових результатів діяльності, а й зовнішніх ефектів бізнесу (таких як екологічний та соціальний ефект)
Периметр звітності	Залежить від стандартів звітності, які регламентують поняття значного впливу чи контролю	Залежить від ризиків, можливостей та результатів, що істотно впливають на здатність організації до створення вартості
Взаємозв'язок інформації	Роз'єднана інформація та коментарі керівництва	Взаємопов'язана інформація
Здатність до адаптування	Низька, чіткість дотримання правил	Висока можливість реагування на обставини
Точність відображення елементів звітності	Недостатньо точно та повне відображення окремих елементів звітності	Більш достовірне відображення про ресурси компанії та результатів її діяльності
Період часу	Короткостроковий	Коротко-, середньо- та довгостроковий
Можливість прогнозування	Орієнтація на минулі показники та фінансові ризики минулого періоду не дає можливості прогнозування розвитку організації з достатнім ступенем точності	Орієнтована на майбутнє, складання супроводжується обов'язковим врахуванням стратегічних цілей та всіх видів ризиків. Надає можливість прогнозування розвитку організації у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах.
Регламентація	Регламентується законодавством, Міжнародним стандартом фінансової звітності (МСФЗ)	не регламентується законодавством (тільки Міжнародним стандартом інтегрованої звітності МСІЗ); орієнтована на розкриття суттєвих аспектів, які можна змінювати залежно від обставин
Прозорість	Невисока прозорість через те, що розкривається обмежена кількість обов'язкових показників	Висока прозорість через те, що розкривається більше показників, різноманітні позитивні та негативні аспекти діяльності організації

Джерело: сформовано авторами за [10–11]

Розглянемо відмінності щодо фінансової та інтегрованої звітності за різними критеріями (табл. 1).

У 2013 р. було розроблено Міжнародний стандарт інтегрованої звітності (далі – Стандарт) [10]. Довгостроковою метою Міжнародної ради з інтегрованої звітності, закріпленої в цьому Стандарті, є світ, в якому інтегроване мислення стає основою ділової практики в державному та приватному секторах, а інтегрована звітність – масовою нормою корпоративної звітності. Міжнародна система інтегрованої звітності розроблена як керівництво всім компаній, складових інтегровані звіти.

Завдання інтегрованої звітності:

– підвищити якість інформації, доступної для постачальників фінансового капіталу, для більш ефективного та продуктивного розподілу капіталу;

– розробити більш узгоджений та ефективний підхід до корпоративної звітності, який враховуватиме різні тенденції підготовки звітів та дозволить отримати інформацію про повний діапазон факторів, що істотно впливають на здатність організації створювати вартість з часом;

– підвищити рівень підзвітності та відповідального управління великою базою капіталу (фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, соціально-репутаційного та природного) та сприяти формуванню більш чіткого уявлення про їх взаємозв'язок;

– підтримувати концепцію інтегрованого мислення, сприяти прийняттю рішень та виконанню дій, приділяючи основну увагу створенню вартості у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективах.

Існують три основні концепції інтегрованої звітності, зміст яких розкрито у табл. 2.

У Системі інтегрованої звітності виділяються такі види капіталу: фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний, природний капітал. Ці категорії капіталу необов'язкові до ухвалення під час підготовки інтегрованого звіту організації. Інтегрований звіт може охоплювати не всі види капіталу, основна увага приділяється капіталам, які мають значення для організації.

Стандарт розкриває елементи змісту інтегрованого звіту. Елементи взаємопов'язані між собою і є взаємовиключними. Елементи та їх зміст інтегрованого звіту згідно з Міжнародним стандартом наведено в табл. 3.

Цей порядок не є єдиним способом їх упорядкування та жорсткою структурою змісту інтегрованого звіту. Інформація в інтегрованому звіті надається так, щоб продемонструвати зв'язки між елементами змісту.

Інтегрована звітність повинна стати об'єднанням фінансової інформації, підготовленої за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), а також вітчизняними Положеннями (стандартами) з бухгалтерського обліку України, розробленими на основі МСФЗ, з нефінансовою інформацією в галузі сталого розвитку, підготовленою відповідно до керівництва GRI (Глобальна ініціатива зі звітності) [11]. Оскільки діюча версія Міжнародного стандарту інтегрованої звітності не включає поки що до свого складу набір показників та індикаторів звітності, то доцільно користуватися як показниками, пропонованими МСФЗ (і/або національними стандартами фінансової звітності), так і показниками сталого розвитку, а також використовувати свої власні показники ефективності роботи з капіталами та показники, що враховують специфіку діяльності організації.

Таблиця 2

Концепції інтегрованої звітності

Назва	Характеристика
1. Створення вартості для організації та інших осіб	Вартість, створена організацією з часом, відображає збільшення, зменшення чи трансформацію капіталів, зумовлені господарською діяльністю організації та її результатами. Діяльність організації, її взаємодії та відносини, віддача та результати за різними капіталами, які вона використовує і на які впливає, впливають на здатність організації застосовувати зазначені капітали у безперервному циклі.
2. Процес створення вартості	Процес створення вартості заснований на бізнес-моделі організації, яка враховує інформацію про різні капітали та вихідні дані та шляхом використання даних про господарську діяльність організації дозволяє отримати віддачу (продукти, послуги, побічні продукти, відходи) та результати (внутрішні та зовнішні наслідки для капіталу).
3. Капітали	Капітали – це ресурси та відносини, які організація використовує і на які впливає.

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 3

Елементи та зміст інтегрованого звіту згідно з Міжнародним стандартом

Назва розділу	Основне питання розділу
1. Огляд організації та зовнішнє середовище	Чим займається організація та які умови, в яких вона працює.
2. Керування	Як структура управління організації підтримує її здатність створювати вартість у короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періодах
3. Бізнес-модель	Яка бізнес-модель організації
4. Ризики та можливості	Який вплив ризиків та можливостей на здатність організації створювати вартість протягом короткострокового, середньострокового та довгострокового періодів і того, як організація використовує такі можливості та керує такими ризиками
5. Стратегія та розподіл ресурсів	В Якому напрямку хоче розвиватися організація і як вона має намір робити це
6. Результати діяльності	Як організація досягла своїх стратегічних цілей та які результати її діяльності з погляду капіталів
7. Перспективи на майбутнє	Які складності та невизначеності можуть виникнути в організації при реалізації її стратегії та які потенційні наслідки для її бізнес-моделі та майбутньої діяльності
8. Основні принципи підготовки та презентації	Як організація визначає фактори, які слід включити до інтегрованого звіту, та як такі фактори оцінюються кількісно чи якісно

Джерело: сформовано авторами за [10]

Інтегрована звітність щодо фінансових показників повинна базуватися на трьох основних концепціях:

1) концепції справедливої вартості, яка дозволяє надавати користувачам інформацію про фінансовий стан та результати діяльності організації, виходячи з реальної вартості елементів звітності;

2) концепції пріоритету економічного змісту над правовою формою, відповідно до якої професійне судження дозволяє судити про економічну форму та відображати достовірніше елементи звітності;

3) концепції прозорості, що забезпечує відображення всіх істотних деталей діяльності підприємства.

Саме ці три напрями дозволяють найточніше і комплексно підійти до оцінки реального стану бізнесу компанії.

Ключові показники звітності у сфері сталого розвитку, які мають відобразитися в інтегрованій звітності, можна групувати за трьома складовими [11]:

1) економічна складова, що являє собою створену та розподілену пряму економічну вартість, доходи, операційні витрати, виплати

Таблиця 4

Групи показників інтегрованої звітності

Вид капіталу	Фінансові показники	Нефінансові показники
Фінансовий капітал	1. Капітал 2. Прибуток/збиток за рік	–
Виробничий капітал	1. Гудвіл	1. Кількість клієнтів 2. Кількість регіонів присутності в країні
Людський капітал	1. Витрати в розвитку персоналу	1. Кількість працівників 2. Рівень залучення персоналу
Інтелектуальний капітал	1. Витрати навчання персоналу	1. Обсяг навчання одного співробітника 2. Обсяг навчальних курсів
Природний капітал	1. Витрати на екологічну безпеку	1. Споживання води 2. Споживання паперу
Соціальний капітал	1. Соціальні інвестиції	1. Кількість волонтерів 2. Охоплення соціальних програм

Джерело: сформовано авторами

співробітникам, постачальникам сировини та матеріалів, постачальникам капіталу, державі, пожертвування та інші інвестиції у співтовариства, нерозподілений прибуток;

2) екологічна складова, яка включає результати діяльності, пов'язані як з вхідними потоками (сировиною, енергією, водою), так і з вихідними потоками (викидами, скидами, відходами, а також витратами, пов'язаними з навколишнім середовищем);

3) соціальна складова, тобто чисельність співробітників та плінність кадрів, взаємини співробітників та керівництва, здоров'я та безпека на робочому місці, навчання та освіта, рівень оплати праці та соціальний пакет інвестицій у проекти соціальної сфери.

Пропонуємо групу показників аналізу інтегрованої звітності, яку представлено в табл. 4. Спільним у показниках є і те, що у основі лежить оцінка вартості бізнесу, цінності капіталів.

Однак інтегрована звітність має не тільки переваги, але й недоліки, що призводять до значних труднощів при переході від традиційної фінансової до інтегрованої звітності. Практики відзначають, що цей процес передбачає

тимчасові та грошові витрати, необхідні для складання звітності, виникає необхідність у навчанні персоналу, проведенні аудиторських перевірок, підготовці нового програмного забезпечення тощо. І, як результат, на даний момент складання інтегрованої звітності можливе лише великими українськими корпораціями. Тим не менш, і цей сегмент бізнесу формулює власні проблеми, до яких відносить: збільшення ризику розкриття комерційної таємниці, неточність прогнозних показників, відсутність, заявленої як перевага, можливості порівняння інформації, через її непорівнянність тощо.

Отже, підсумовуючи вище написане ввиділимо основні переваги та обмеження інтегрованої звітності (рис. 1).

Висновки. На закінчення слід зазначити, що інтегрована звітність – це не просто новий напрямок у системі обліку. Вона вимагає переоцінки традиційних основ складання звітності та впровадження інтегрованого мислення, що здатне надати суттєву підтримку різним користувачам інтегрованої звітності у розумінні інформації про результати діяльності компанії щодо створення вартості. Також у зв'язку з тим, що

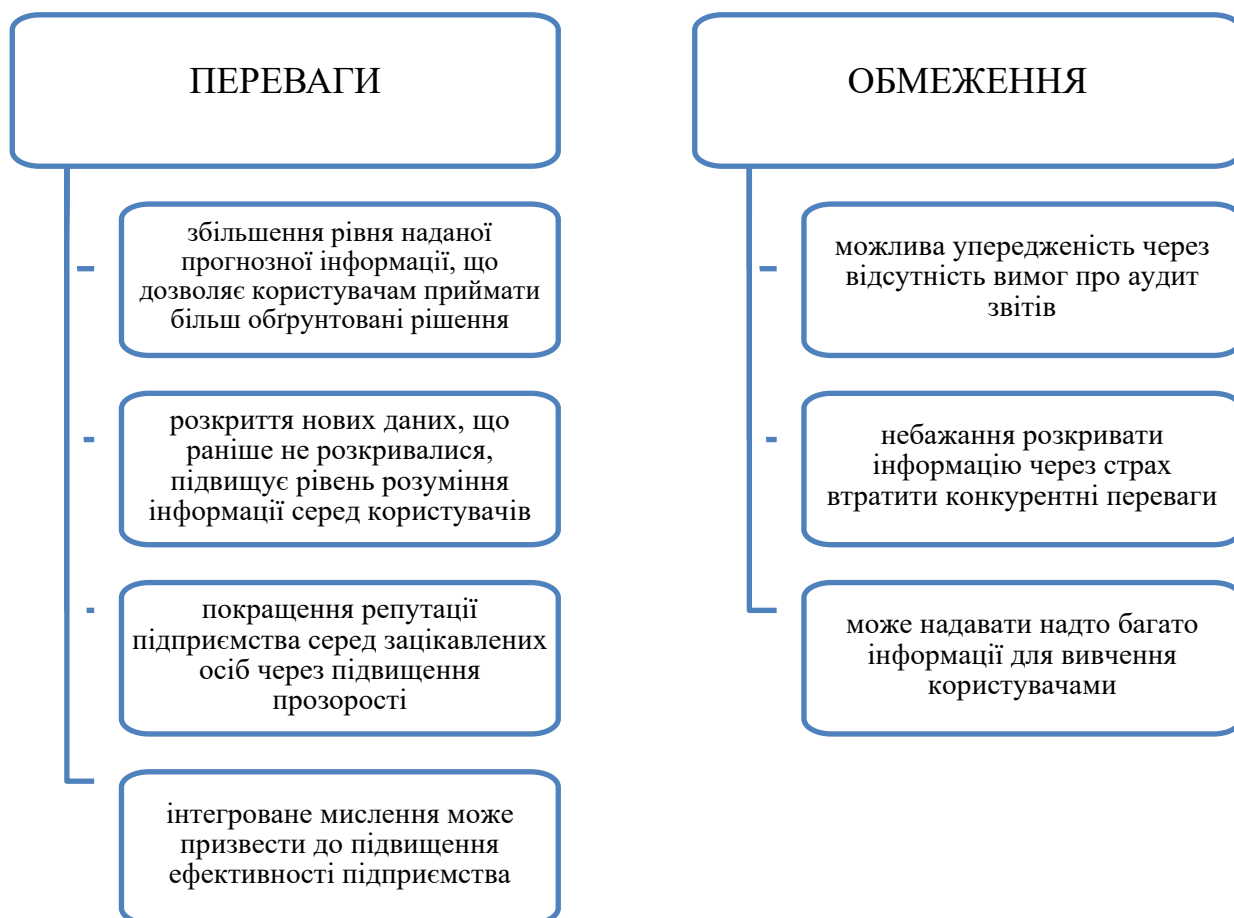

Рис. 1. Переваги та обмеження інтегрованої звітності

Джерело: сформовано авторами

інтегрована звітність має на увазі принципово інший підхід до підготовки звітності та націлена на надання більш прозорої інформації, вона буде затребувана у найближчі десятиліття.

Отже, наблизитися до оголошеної якості інтегрованої звітності як інформаційного джерела, що відповідає сучасному рівню розви-

тку економічних відносин, які задовольняють потреби користувачів, можливо за умови її стандартизації. Необхідно визначити комплекс базових показників, що підлягають розкриттю, та визначити формат подання такої інформації. Зазначені напрямки будуть опрацьовані у наступному дослідженні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Атамас П.Й. Інтегрована корпоративна звітність: проблеми впровадження. *Академічний огляд*. 2015. № 1(42). С. 78–85.
2. Безверхий К.В. Методичні засади формування інтегрованої звітності підприємства. *Облік і фінанси*. 2014. № 3(65). С. 8–14.
3. Давидюк Т.В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 2(3). С. 123–129. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2012/No2/123-129.pdf> (дата звернення: 20.12.2021).
4. Зоріна О.А. Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу. *Економіка Крима*. 2011. № 2(35). С. 265–269.
5. Костирко Р.О., Лісничка Т.В. Інтегрована звітність – інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2012. № 24 (I). С. 189–195.
6. Кравченко О.В., Овчарова Н.В. Теоретичні та методичні засади формування інтегрованої звітності в Україні. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 359–366. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/62.pdf
7. Крутова А.С., Нестеренко О.О. Переваги інтегрованої звітності та перспективи її імплементації в Україні. *Innovation in science and education: challenges of our time*. London : IASHE, 2016. С. 52–58.
8. Кузіна Р.В. Підготовка інтегрованої корпоративної звітності на основі системи збалансованих показників. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2015. Т. 20. Вип. 2. С. 190–195.
9. Лоханова Н.О. Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 4(47). С. 50–56.
10. Международный стандарт интегрированной отчетности. URL: http://edu.inesnet.ru/wp-content/uploads/2014/05/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-R-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf
11. Руководство по отчетности в области устойчивого развития G4. URL: <https://www.globalreporting.org/resource/library/Russian-G4-Part-One.pdf>

REFERENCES:

1. Atamas P.J. (2015) Intehrovana korporatyvna zvitnist': problemy vprovadzhenia [Integrated Corporate Reporting: Implementation Issues]. *Akademichnyy ohliad*, 1(42), 78–85. (in Ukrainian)
2. Bezverkhyy K.V. (2014) Metodychni zasady formuvannia intehrovanoi zvitnosti pidpriemstva [Methodological bases of creating the enterprise's integrated reporting]. *Oblik i finansy*, 3(65), 8–14. (in Ukrainian)
3. Davydiuk T.V. (2012) Konverhentsiia bukhhalterskoi ta sotsialnoi zvitnosti v chastyni liudskoho kapitalu: rozvytok isnuuiuchykh pidkhodiv [Convergence of accounting and social reporting in terms of human capital: the development of existing approaches]. *Ekonomika: realii chasu*, 2(3), 123–129. Available at: <https://economics.net.ua/files/archive/2012/No2/123-129.pdf> (in Ukrainian)
4. Zorina O.A. (2011) Orhanizatsiia intehrovanoi systemy obliku ta zvitnosti yak informatsiinoi bazy analizu [Organization of an integrated accounting and reporting system as an information base of analysis]. *Ekonomika Kryma*, 2(35), 265–269. (in Ukrainian)
5. Kostyrko R.O., Lisnycha T.V. (2012) Intehrovana zvitnist – instrument zabezpechennia staloho rozvytku suspilstva [Integrated reporting is a tool for ensuring the sustainable development of society]. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo*, 24(1), 189–195. (in Ukrainian)
6. Kravchenko O.V., Ovcharova N.V. (2016) Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia intehrovanoi zvitnosti v Ukraini [Theoretical and methodological principles of integrated reporting in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, 6, 359–366. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/62.pdf (in Ukrainian)
7. Krutova A.S., Nesterenko O.O. (2016) Perevahy intehrovanoi zvitnosti ta perspektyvy yii implementatsii v Ukraini [The advantages of integrated reporting and the prospects for its implementation in Ukraine]. In *Innovation in science and education: challenges of our time*. London: IASHE, 52–58. (in Ukrainian)

8. Kuzina R.V. (2015) Pidhotovka intehrovanoi korporatyvnoi zvitnosti na osnovi systemy zbalansovanykh pokaznykiv [Preparation of integrated corporate reporting based on a system of balanced scores]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika*, 20, 2, 190–195. (in Ukrainian)
9. Lokhanova N.O. (2012) Intehrovana zvitnist yak produkt tsilisnoi oblikovo-analitychnoi systemy [Integrated reporting as a product of a holistic accounting and analytical system]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, 4(47), 50–56. (in Ukrainian)
10. Mezhdunarodnyj standart integrirovanoj otchetnosti. Available at: http://edu.inesnet.ru/wp-content/uploads/2014/05/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-R-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf (in Russian)
11. Rukovodstvo po otchetnosti v oblasti ustojchivogo razvitiya G4. Available at: <https://www.globalreporting.org/resource/library/Russian-G4-Part-One.pdf> (in Russian)